

Yttrande över Den Gröna Promenadstaden, samrådshandling 2010-05924-31

Allmänt

RUFS Vision 2030 gäller hela regionen. Tydligt är att Stockholms kommun i sin Vision 2030 tagit på sig merparten av ansvaret för att tillgodose den växande befolkningen i regionen med bostäder. Vi ifrågasätter den ambitionen som går ut över stockholmarnas närmiljö och naturområden.

Programmet Den Gröna Promenadstaden har inte haft som uppgift att ifrågasätta snedfördelningen mellan kommunernas byggplaner utan konstaterar bara **att grönområden kommer bebyggas**. Utifrån det är samrådsförslaget **genomtänkt** men något svåröverskådligt. Samma saker återkommer under olika huvudrubriker.

Vi kommenterar bara några av förslagen och hänvisar f.ö. till Miljöförvaltningens remissyttrande 2012-09-25, se bilaga.

Betydande miljöpåverkan s.3

Förtätningen kommer innebära betydande miljöpåverkan på miljön både i stort som smått och därför anser vi att **alla planer och program måste miljöbedömas.enl.6§ i MKB-förordningen**.

Stockholms gröna karaktärsdrag tas till vara s.11-12

En **viktig utgångspunkt**, som vi till fullo stöder.

Stockholmarnas engagemang tas till vara. s.8

Stadens verktyg och processer och Nya former för dialog och medverkan s.27-30

Det gäller både innerstad och ytterstad.

För att få ett mått på vad ett område "tål" måste man lyfta blicken och se området i sammanhang med grannområdena. Det kan vara naturområden eller parker, som utnyttjas gemensamt och som förloras om de bebyggs som t.ex. Årstafältet.

De boende är experter på sin egen miljö. Erfarenheterna från 60-70-talets lokalkontor var positiva. Ha riktiga möten (ny-gamla) öga mot öga med boende och verksamma.(Inte webb-enkäter, de är fullständigt värdelösa) Dokumentera vad folk säger. Analysera vad som saknas i och vad som finns i området. Hur är tillgången på grönområden-parker-lekpark-idrottsplatser? Vad behöver tillföras i området- lekpark, idrottsplats,affärer,arbetsplatser, förskola, skola, simhall, samlingslokal, bostäder etc ? Kan även den arkitektoniska miljön förbättras med ny bebyggelse? Hur kan man samarbeta med grannområdena? De har t.ex. simhall-vi har teater.

Identifiera var kan man förtäta utan att skada det som utgör områdets gemensamma gröna värden och vad som kan förbättras i den arkitektoniska miljön? Upprätta sedan en plan med utgångspunkt från samråden och dela först därefter ut markanvisningar .

Med ett bra förarbete kan det gå fort sedan. Överklagningar undviks.

(En karta på grönområdena likt "Stockholms grönstruktur" som medföljde ÖP 99 borde ha ingått i samrådsmaterialet.)

Nya stadsparkar i ytterstadens tyngdpunkter s.13-14

Utgå i planeringen från vad som finns, vad folk tycker om i närområdet och vad de skulle vilja förändra-förbättra, se ovan. Det kanske inte alls ska vara en ny stor stadspark utan ny bebyggelse anpassas till befintlig grönska och grönområden.

Parker, bollplaner, skolor och förskolor med stora gårdar ska inte bara komma in "tidigt", de ska planeras in först. 3 ha för en park är inte mkt om många ska dela på den.

Innerstadens parker

Innerstadens parker nämns endast i samband med gröna stråk och fickparker. Förhållningssätt för övrigt saknas. Det är märkligt eftersom det största exploateringsstrycket riktas just mot dem. Flera projekt både mkt stora och mindre hotar innerstadens närgrönska och parker, de flesta på Södermalm. På Södermalm är barntätheten störst så här behövs om något **fler** parker-inte färre. Samråden är en formsak, långt ifrån Den Gröna Promenadstadens delaktighet, och de omkringboendes inflytande obefintligt.

I Riksintressena för kulturmiljövården Stockholms innerstad med Djurgården nämns särskilt parkerna. (Ingår i kulturmiljöbil. till ÖP 2010)

I Öp 99 står det kort och gott: *Parkerna och esplanaderna bibehålls och utvecklas. Kontakten medangränsande större parker, grönområden och vatten förbättras.*

Programmet måste kompletteras med hur innerstadens parker ska skyddas och skötas. Kontakten –gröna stråk-mellan parkerna utgör viktiga ekologiska spridningsvägar.

Kungliga Nationalstadsparken

Stocholms allra största och märkligaste och kanske mest besökta ”gröna offentliga rum”(s.17) har inte ens fått en rubrik. En park som verkligen förtjänar stadens utjatade slogan ”**I världsklass**”!

En kort beskrivning av Kungliga Nationalstadsparken, dess värden och dess skydd måste fogas till programmet

Att utveckla befintliga parker och skapa nya-kompensationsmodellen s.28

Staden talar om att plantera ett nytt träd för varje byggd lägenhet men redovisar aldrig hur många vuxna träd som sågas ner före bygget. I planeringen bör ett **pris sättas på befintliga träd** och planeringen utgå ifrån att försöka behålla så många som möjligt. Det tar nästan en generation för ett ungt träd att få samma kronvolym och därmed klimat-och luftförbättrande värde som ett utvuxet träd.

Prissätt befintliga träd. Det ska inte vara gratis att såga ner dem.

Kompensationsmodellen fungerar inte när det gäller ”*intrång i park-och naturområden av särskild betydelse för den biologiska mångfalden...*” (s.28) Sådana områden kan inte kompenseras och får överhuvudtaget **inte exploateras.**

Förädling av naturen s.14 och Mötesplatser s.17

Stockholmsstråken som går genom naturområden ska inte ”förädlas” till parker. Naturområden är i sig intressanta och upplevelserika.Däremot ska de skötas. Etablering av de föreslagna funktionerna *odlingslotter, grillplatser, utegym, bollplaner etc.* måste göras med stor urskillning. Här kan Naturskyddsföreningen hjälpa till med råd och förslag.

Det talas mkt om aktiviteter och mötesplatser i parker och grönområden men också om tillgången till tysta områden. Om fler människor ska dela på en mindre yta är det senare minst lika viktigt. **Många söker lugn och ro i naturen utan påträngande aktiviteter och möten.**

Grönytefaktor s.28

N. Djurgårdsstaden nämns som exempel på grönytefaktor för kvartersmark.

Hur fungerar den? Inräknas gröna tak och väggar i grönytefaktorn?

Exploateringen i N.Djurgårdsstaden är så hög att de flesta gårdar är skuggiga i stort sett året runt. De flesta förskolorna har bara ”utsläppsgårdar” och lekparkerna är alldeles för små i förhållande till det antal barn som beräknas leka där. Kungliga Nationalstasparken varken kan eller skall ersätta närparker och förskolegårdar. Bollplaner saknas i närområdet. För äldre barn finns Hjorthagens idrottsplats.

Skötsel s.20,28

När trycket på parkerna ökar är risken stor att naturlig mark ersätts med konstgräs, stensättning eller gummibeläggning för att klara "en rimlig skötselinsats" s.28

Då mister parken en stor del av sin ekologiska och även sin estetiska funktion.

Pengar måste avsättas i budgeten för en parkskötsel som klarar att uppehålla den ekologiska funktionen och en god parkkvalitet när besökstrycket ökar.

Vi talar här inte om ytor avsedda för skateboard och andra aktiviteter som fordrar hårdgjorda ytor.

Barns, ungas och äldres behov.

De som blir mest lidande av förtätning på det grönas bekostnad är barn och äldre, som är beroende av närparker. Äldre kan ha glädje av en fickpark om den ligger bullerskyddat och soligt.

För barn med sitt stora rörelsebehov är det nödvändigt med stora ytor. Vi håller fullständigt med om utgångspunkten att "skolor och förskolor ska ha en egen gård av tillräcklig storlek." Men vad är *tillräcklig storlek*? För djur finns det minimimått men inte för människor! Förr fanns normer som skulle uppfyllas men nu finns till intet förpliktiggande rekommendationer. Både barn och ungdomar tillbringar merparten av dagens timmar i små utrymmen, ofta bullriga.

Förskolebarnen trängs på "utsläppsgårdar", skolorna har inte alltid skolgårdar. För dem är det livsnödvändigt med tillgång till stora lekparkar i närheten. Finns det naturmark istället så är den mer fantasieggande än lekparkens lekredskap.

Men skolgårdar, större innegårdar och parker behandlas mer och mer som en markresurs för exploatering. Staden har ett program "**Barnperspektivet i planeringen**" men det efterlevs inte. Det finns en hake inbakad i programmets konsekvensanalys. *Har "barnets bästa" kunnat beaktas i planen? Eller finns det andra intressen som vägt tyngre och som därför fått företräde.* I de fall vi har följt har det alltid funnits **andra intressen som vägt tyngre!**

Vid varje förslag till förtätning måste en barnkonsekvensanalys göras och mark avsättas för förskolors utomhusaktiviteter och lekparkar.

F.ö. hänvisar vi till Miljöförvaltningens utmärkta **Barns tillgång till lekområden 2007**

Där finns mkt kunskap om barns behov, som bör tillämpas vid planeringen av förskole- och skolgårdar och lekparkar.

Trygghet s.18

Så fort staden vill bygga på en plats beskrivs den som "otrygg".

"*Folktomma platser upplevs ofta som otrygga, inte minst kvälls- och natttid*" Även folktomma gator upplevs som otrygga. Man kan inte förvänta sig ett rikt folkliv på nätterna då merparten av befolkningen sover. Flest överfall sker faktiskt inte i parkerna. Till viss del kan belysning hjälpa. Det har tagits fram flera exempel inom staden på både bra och vacker parkbelysning. Lösningen är inte att bygga för parkerna med hus. Då finns ingen insyn alls i parken utifrån väg eller gata och från parken bara fasader och fönster med fördragna gardiner.

Vill vi ha parker med alla de kvaliteter för hälsa, välbefinnande, ekologi- och klimatvärden det innebär, får vi kanske acceptera att inte gå hem genom parken efter mörkrets inbrott om det känns otryggt

Uppdatera stadsdelsområdenas parkplaner s.29

Det var inte längesedan de lokala parkplanerna antogs. (2009)

De var noggrant genomarbetade och parkernas olika värden analyserade. Många förslag har ännu inte hunnit genomföras. Behöver de verkligen "uppdateras och utvecklas" redan och vad menas med att de ska få "ett mer likartat innehåll och upplägg"? Vilken planeringsprocess ska de samordnas med- Den Gröna Promenadstaden eller nya exploateringsplaner?

Förbättrad samverkan lokalt och regionalt s.29

Vi har tidigare förespråkat en **självständig parkförvaltning med egen nämnd**. När så många aktörer är inblandade vet ofta inte den ena handen vad den andra gör. Träd fälls ”av misstag”. Vi tror att färre aktörer skulle förbättra och effektivisera planeringen och skötseln av parker och natur. Skolgårdarna bör också sortera under parkförvaltningen. De används ju även efter skoltid för lek och spel. Givetvis är samarbetet med grannkommunerna viktigt eftersom naturen inte rättar sig efter kommungränser.

Nya former för dialog och medverkan s.30

Här vill vi lyfta fram skolans roll. Gör studiedagar för förskollärare och lärare i de lokala naturområdena. Uppmuntra Mulleverksamheten. Involvera Universitetet och de forskare som skrivit om barn- och ungdomars utomhusaktiviteter och/eller undervisning på plats i naturen. Många stadsbarn är obekanta med ”vild” natur och ibland även deras lärare. De tror att den är ”farlig”. Spindlar är ”läskiga”.

Stockholms gröna kvaliteter lyfts fram s.31

”Många stockholmare väljer att bo här just för att man uutöver storstadsutbudet även har nära till naturen. Genom att marknadsföra och lyfta fram de gröna kvaliteterna kan Stockholms attraktionskraft öka ytterligare.” Inte behöver stadens attraktionskraft marknadsföras ytterligare!

Parker och naturområden exploateras ju redan i rask takt för att möta efterfrågan. Man kan inte både äta kakan och ha den kvar. Men hjälp gärna stockholmarna att hitta i nya promenader och smultronställen i stadens rika gröna utbud.

Bitte Liberg ordf. Föreningen Södermalmsparkernas Vänner
Torkel Knutssonsg.31
18 49 Stockholm

Bilaga: Miljöförvaltningens remissyttrande 2012-09-25